

A Jókai-villa Balatonfüreden

A 19. században Balatonfüred számított a Magyar Tenger első számú nyaralóhelyének. Gyógyforrásai, a balatoni fürdőzés és a kellemes társasági élet sokak számára tette vonzóvá Füredet. Az itteni nyarak egyik „nevezetessége” volt a halhatlanul népszerű Jókai Mór, akinek villája ma is látogatható, szép kiállítás mutatja be az író munkásságát a Honvéd utca 1. sz. házban. A nagy mesemondó nagy csillagász is volt – távcsöve jelenleg a Petőfi Irodalmi Múzeum állandó kiállításán látható. Nyilvánvalóan saját élményei köszönnek vissza pl. az Aranyemberben, amikor a főhős, Tímár Mihály távcsöves vizsgálódásait ismerteti. Jókai hatalmas életművében se szeri se számra a további csillagászati utalásoknak.

Szeptember lévén különösen időszerű 1873-ban született Utolsó napjai a fürdőidénynek c. írása, melynek csillagászati vonatkozású részleteit idézzük:

„A napok rövidülnek már, hanem az esthajnal és a szürkület gyönyörű. Sehoh sem láttam azt a tüneményt, csak a Balaton mellett, amit „a föld árnyékának” neveznek. Egy méla szélcsendes alkonyatkor, midőn a nagy tó oly sima, mint az ég, amint nyugaton leszáll a nap, az átelleni láthatáron az ellentét jelenik meg, az árny. Egy sötét lilászürke félkörből kiemelkedve, mintha egy fekete nap hajnala volna, három széles világos kék küllő szeli keresztül egyenesen a felhőtlen eget, négy közbeeső opálszínű mezőre osztva azt fel; a világos kék küllők, a középső éppen a zeniten, egész az alkonyéig húzódnak, s ott is hasonló legyező idomban futnak össze; az ember mintha a feje fölött elfutó délkorok gerezdjeit látná.

A folyvást élesebbé váló ellentét az égen átvonuló sávok között addig tart, míg fény van az alkonyégen, s a kék sávokon már keresztül ragyognak a csillagok, míg az opálsárga égmezők folyvást nappali köd félderűjét mutatják. A tüneményt bevégzi egy gyönyörű meteortűz végigfutása a keleti égtől a nyugati felé, szokatlan ragyogású csillag fejével, láng uszályával.”

...

„Megint egy új nap!

Reggel négy órakor, még sötét van, már kopognak az ablakomon. »Nézzük meg a tubuson a hajnalcsillagot!« Tanár barátom, ügyvéd barátom, korán felkelt szép aszszonyok állnak az udvaron, előhozzuk a teleszkópot, s nézzük a ragyogó mennyei briliántot, a Szíriuszt, s a Vénuszok legszebbikét, mely olyan most, a távcsövön át, mint egy telihold, s világít, mikor már egészen világos nappal van, s aztán a pompásan derülő hajnalt.

Ez az utolsó mulatsága az idénynek.”

Olvassunk többet Jókaitól! Főleg a mai világban.

MIZSER ATTILA